

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

За єдину помісну Українську
православну церкву!

Часопис Волинської єпархії
Православної церкви України

№ 3 (220), березень 2023

ПОСЛАННЯ МИТРОПОЛИТА ЛУЦЬКОГО І ВОЛИНСЬКОГО МИХАІЛА НА ВЕЛИКИЙ ПІСТ 2023 РОКУ

Дорогі во Христі браття і сестри! У час, із котрого ми починаємо наш постовий подвиг, у першу чергу звернімо увагу кожен на самого себе. Подивімося на себе і на храм нашої душі – тіло, про яке частіше турбуємося лише стосовно здоров'я. Бо сказано у Святому Письмі: «Хіба ж не знаєте, що тіла ваші є храм Святого Духа, Який живе у вас і Якого ви маєте від Бога?..» (1 Кор., 6:19).

«...Прости нам провини наші, як і ми прощаєм винуватцям нашим», – це слова молитви Господньої, котрі в першу чергу стосуються примирення. Так ми говоримо і кожен раз стверджуємо собі: авжеж, бо ми релігійні люди.

Ще раз згадаймо, що ж означає слово «релігія». Латиною це означає «відновлення зв'язку». Відновлення зв'язку кого з ким? Людини з Богом і людини з людиною. Оті слова – «прости нам провини наші, як і ми прощаєм винуватцям нашим» – і є відновлення зв'язку. Як можемо казати, що втрачений наш зв'язок із Богом? Адже я молюся, адже я вірю, що Він є. Так ось, живий зв'язок – це живий контакт. Ми визнаємо: Бог є, а чи є в тебе контакт із Богом?

Буває: сповідаєшся – і тобі легше. А буває – нема чистоти емоцій, любові не проявлено до Творця. Тому немає полегшення, немає зв'язку. Бо якби ти сповідався щиро, якби ти любив щиро, то ту щирість відчуває ближній, ту щирість відчуває Бог. Тож настає мить, коли треба це зробити щиро щодо всього і всіх.

Сьогодні подумаймо не за Україну загалом, подумаймо за себе, бо ми і є Україна. Немає універсальної таблетки, яку б узяв, випив – і зразу став щасливим. Робимо себе щасливим – і будуть щасливі навколо нас. «Спасися сам і біля тебе спасуться тисячі». Віднови живе спілкування з живим Богом, віднови живе спілкування з тими, хто поряд із тобою. Бо ти знаєш, з ким у тебе натягнуті стосунки. Зателефонуй, зустрінься, підійди, переможи самого себе. Будь-яка форма годиться для цього живого контакту. Як серце підкаже, так і правильно. Диявол нашіптує: «Якось незручно підійти, бо що подумують?» Християнина це не повинно хвилювати. Першим підійди і подай руку. Першим примирися, ось тоді ти християнин. «По тому пізнають усі, що ви учні Мої, як будете мати любов між собою» (Ів. 13:35), – каже Христос.

Так буде, поки ми не навчимося очищати душу, щоби стати щирими, навчитися любити. Це наше спільне завдання, але марний цей труд, якщо ви не підете назустріч. Зробіть цей крок сьогодні. Якщо ви кажете, що християнство це ваша релігія, – відновіть зв'язок. Відновіть зв'язок із Богом: не просто фіксуйте в своєму розумі, що Він є, а відновіть із Ним зв'язок. Відновіть зв'язок із ближнім, то буде легше відновити з Богом.

Хочете, щоб вам Бог простив? Та звичайно ж! Так ближнього простіть. Щось зробили не так вдало, то вибачайтеся – і знову вперед! Знов диявол не справився з вами. Ви впали? Нічого, вставайте – і знову йдіть уперед! І тоді воістину будете щасливі.

Я бажаю вам сьогодні цього натхнення, закликаю на вас благословення, щоб ви в першу чергу перемогли самих себе. У всіх питаннях. Не тільки перемогти себе не їсти м'ясного. Не в м'ясі проблема. Проблема, як ти вмієш перемагати самого себе. «Бо де скарб твій, там буде й серце твоє!» (Мф. 6:21), сказано в Божому Слові. Бажаю, щоб скарби ваші були виключно духовні. Там буде ваше серце, а із серця йтимуть лише гарні слова і вчинки. Натхнення вам примиритися зі всіма!

Нам є за що молитися. Не лише за перемогу. Нам треба молитися за наших воїнів, нашу Україну і найбільше – молитися за самих себе. Наш великопісний подвиг цього року відрізняється від інших років. Ми хочемо перемоги. Перемоги, в першу чергу, над собою, над своїми гріхами. Та хочемо перемоги добра над злом, перемоги наших Збройних сил. Немає людини, яка б у цей піст молилася лише за себе. Тих, кого сьогодні немає серед нас, ми будемо згадувати в молитвах. За тих, кого немає сьогодні серед нас, будемо просити Бога, щоб вони всі повернулися живими додому. Це наш молитовний подвиг, це наше з вами, якщо бажаєте, бойове завдання.

Сорокаденний піст для кожного з нас – це час, який ми виділяємо для особливих подвигів. Але хтось розпочинає піст бадьоро відразу, хтось приєднується на третій день, хтось – через тиждень. Одні призупиняються тільки розпочавши, інші – дійшовши до половини... Ще хтось добігає до фінішної прямої – там призупиняється, каже: скільки міг.

Закінчення на с. 2

Наша газета – у Вашу скриньку чи на монітор

Боголюб'язний читачу! Наш часопис – корисний засіб у духовному житті православного християнина. Щоб ця релігійна газета надходила Вам додому – випишіть її в будь-якому поштовому відділенні області, починаючи з будь-якого місяця.

Індекс у каталозі обласної періодики – 91241.

Ця ж газета в електронному вигляді, архів її основних публікацій, радіопередач та інших аудіо-, відео- і текстових документів, церковні новини тощо – в інтернеті за адресою: www.pravoslavivolyani.org.ua

Закінчення. Початок на с. 1

Та переможе той, хто так чи так, але добудеться до кінця. Скільки б не падав – уставай, треба дивитися вперед.

Але розуміємо й неміч нашого тіла, наших подумів. Кого кликати на допомогу? Бога кликати. Ми сьогодні говоримо: Господи, бажаємо витримати цей піст, бажаємо все перенести, аби з Твоєю допомогою дійти до кінця. Дозволь вінчати наш постовий подвиг світлим радісним виголосом «Христос воскрес!»

Подвиг взяли – несіть. Не треба боятися подвигу, якого хочете понести. Ми повинні змінитися. Ми чекаємо цього року зміни, взагалі, в нашій Україні. Ми чекаємо всі перемоги, ми її хочем. Але ця зміна, в першу чергу, повинна починатися в кожному з нас усередині. І ви для себе, і я для себе ставмо питання: що я хочу зробити в цьому пості? Про це не треба голосно казати: я буду робити ось те-то чи те-то. Ні, встановили собі, пішли до духівника, взяли благословення і несіть. Але не беріть забагато. Візьміть маленький подвиг. Який? Ваш індивідуальний. Немає правила, що підійшло би для всіх. Комуś стриманість у їжі, комуś стриманість у хмільному, комуś стриманість язика, комуś ще щось – ви самі себе добре знаєте. Та подвиг треба обов'язково взяти. Якщо в радісному стані можна буде сказати «Христос воскрес!» – ось це свідчитиме про достойно пронесений нами подвиг.

Але для цього треба втекти від зайвих розмов. Не бути чужим горю людському, треба допомагати, однак робити просто кожен свою справу. Потрібна вам інформація до вас дійде. Сьогодні час такої дуже тісної комунікації, що новини, котрі тебе стосуються, тебе наздоженуть. Про те, що стосується нашої безпеки, треба дбати. А все інше – треба спокою, бо, як кажуть, тільки з холодною головою можна нести подвиги, з холодною головою можна слідувати за своїм духовним життям, з холодною головою можна рухатися вперед.

І нам усім треба якнайбільше зосередитися. Якщо ми бажаємо, щоб була перемога над самим собою, якщо ми бажаємо, щоб була перемога у війні, бажаємо взагалі, щоб була перемога, – якнайбільше зосередьмося. Згадаємо слова зі Старого Заповіту: якщо в місті є хоча б

десять праведників, Господь збереже це місто (Буття 18:33). А цим праведником може бути кожен із нас. Ви хочете, щоб місто було ціле, щоб його не бомбили? Ставайте праведниками. Хочете, щоб область не бомбили? Ставайте праведниками. А Україну? Ставайте праведниками. Ви хочете, щоб вернулися ваші рідні з поля битви? Ставайте праведниками. «Бо все, що в молитві попросите, віруйте і дасться вам» (Мф. 21:22). А праведник завжди спілкується з Богом. А молитва і є спілкування з Богом. Просіть у Бога, просіть усе, про що мрієте, але щиро просіть. Сьогодні скажемо «ні!» формальності. Сьогодні скажемо «так!» християнській щирості: у стосунках, у молитві, у всякій нашій розмові. І найголовніше – до самого себе.

Не бійтеся себе звинувачувати. Неправ – сам собі скажи, як правильно, виправляйся. Ніхто за вами не буде слідувати і ніхто вам не буде підказувати. Ви самі собі і підказка, і допомога, і запорука. Скорбимо ми з підтримкою тих, хто поряд. Але цей подвиг повинен бути цього посту достойний, повинен бути у храмі – там, де найбільший момент спілкуватися і розказувати Богові. Ми сьогодні повинні бути у храмі з молитвою у нашому покаянні щирі. Нема приреченості. Бог в одну мить може гнів перетворити на милосердя і прощення кожної людини, міста, країни. Нам треба бути ось тими праведними, щоб за нашими молитвами Господь прощав, у першу чергу нам та нашим ближнім, нашому містові, нашій Україні. Щоб надихав на працю. Комуś праця ратна, тобто військова, комуś праця в тилу. Але не повинно бути такого: «я не можу, в мене вік не той, стан здоров'я не той» – кожен із нас щось та може.

Складаючи план постових подвигів, не хваліться, не розказуйте нікому. Робіть це в тайні, робіть це, в першу чергу, перед собою, перед лицем Божим... Подвиг – значить подвиг, рухатися – значить рухатися. Не туди пішов – розвертаєшся і знову йдеш, подвизаєшся, не зупиняєшся.

Хай Господнє благословення і милосердя буде в ці дні з усіма нами. Всевишній допомагає нам. Тільки щирі молитви, щирі діяння для слави Творця і для нашого щасливого майбутнього. Закликаю на вас, браття і сестри, Боже благословення!

ХРОНІКА

Протоієрей Михайло Онищук прокоментував думки луцьких священників УПЦ (МП)

Декан обласного центру поділився своїми міркуваннями щодо потенційного об'єднання українських православних церков і пояснив, що є наріжним каменем у цьому питанні.

Приводом стала публікація видання *silpravdi.com*. Його журналісти звернулися до кількох настоятелів храмів УПЦ (МП) у зв'язку з недавнім оприлюдненням десяти запитань духовенства й мирян цієї церкви до своїх архієреїв щодо зв'язків із РПЦ, анексії епархій на окупованих територіях тощо. Непокоїть авторів запитань і можливість чи неможливість возз'єднання їхньої юрисдикції з ПЦУ.

«Все можливо, потрібне тільки бажання двох сторін, – каже на те о. Михайло. – У нас воно є, а зі сторони братів – його немає, а лише чути про „умови“. І в цих умовах проглядається одна деталь: вони якісь ніби краці».

З його слів, паства УПЦ «заведена в туман». Але зараз час вийти і сказати їм правду: пробачте, помилялися. «На превеликий жаль, у церкві теж сьогодні можуть бути керівники, які помиляються і видають завідомо неправомірні ані юридично, ані канонічно, ані з догматичної точки зору накази й укази», – каже протоієрей. Та все ж, переконаний священник, «народ скаже своє слово».

«Обманював хто всі ці роки – народ чи пастирі?... Треба наслідитися та назвати помилки помилками, а неправду неправдою», – упевнений отець Михайло.

З його слів, священники УПЦ, які зв'язуються возз'єднатися з ПЦУ, кажуть про страшне нерозуміння, яке було до служіння тут, адже Бог один, віра одна і хрещення одне.

Душпастир також зауважує про мову богослужіння: хоча в ПЦУ немає заборони служити церковнослов'янською, «упевнено кажу, що запитував десятки прихожан російської церкви в Україні і вони не знають цієї мови».

Отець Михайло вважає, що сьогодні ми в усьому йдемо вперед. І «коли треба продуктивно, спокійно, виважено прийняти щось, не змінюючи догмати, то треба припинити обман, сліпу покору [єпископам]. Бо все існує – і злочинні накази, й обман, і наговорили», але потрібно покінчити з ними й возз'єднуватися, стверджує луцький благочинний.

Теолог про подолання церковної кризи

Про це та інші цікаві питання розповідав ректор Волинської православної богословської академії протоієрей Володимир Вакін в інтерв'ю інформаційно-просвітницькому каналу «Віче».

Після перемоги України світ зміниться і ми станемо свідками важливих подій. Процеси вже відбуваються. Нам треба розробити лише нові моделі або взяти ті, які вже добре працюють.

Криза світового православ'я зараз найбільше зосереджена в Україні. І її треба вирішити, зокрема й за допомогою держави. Якщо ж ні, тоді й надалі матимем дві православні церкви.

З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

21 березня – преподобного Феофілакта Нікомедійського

Православна церква цього дня шанує пам'ять Феофілакта, сповідника, єпископа Нікомедійського.

Святий Феофілакт жив у Константинополі в IX столітті. На його долю випав гострий конфлікт іконоборчої ересі, яку підтримував імператор Лев IV Хозарянин. І тільки після його смерті, коли на престол вступив імператор Константин VI, почалося відносне послаблення цієї проблеми. Спочатку відбулася зміна Патріархів: святий Павло, будучи не в силах керувати паствою при значному поширенні іконоборства, добровільно залишив кафедру. На його місце був обраний святий Тарасій – у той час перший царський радник. За наполяганням нового Патріарха скликали VII Вселенський Собор, що засудив іконоборчу ересь. Для православ'я настали відносно мирні часи. Монастирі знову почали поповнюватися насельниками.

Феофілакт, відданий учень Тарасія, з його благословення разом зі святим Михаїлом віддався в обитель на берег Чорного моря. Ревні подвижники своїми богоугодними трудами і зосередженим молитовним подвигом отримали від Бога дар чудотворення.

Після кількох років перебування в монастирі вони обидва були посвячені Патріархом Тарасієм в архієрейський сан – Михаїл поставлений єпископом Синадським, а Феофілакт – Нікомедійським.

Очолюючи нікомедійську церкву, святий Феофілакт невпинно піклувався про ввірену йому паству. Він будував храми, лікарні, щедро роздавав милостиню, опікував сиріт, удовиць і хворих, сам доглядав за прокаженими, не гидував омивати їх рани.

Але часи іконоборства відновилися, коли імператорський трон зайняв іконоборець Лев V Вірменин, ересь спалахнула з новою силою. На імператорсько-іконоборця не зміг вплинути і спадкоємець Тарасія – святий Никифор, який спільно з єпископами марно переконував правителя не порушувати церковного миру. Присутній на переговорах імператора з

патріархом Феофілакт, викриваючи еретиків, пророчив Льву Вірменинові швидку загибель. Таке пророцтво явно не подобалося першій особі, тож святитель був відправлений на заслання до фортеці Стровіль (у Малій Азії). Тут він жив тридцять років, до самої смерті (близько 845 року).

Після відновлення іконошанування в 847 році, за святої імператриці Феодори і сина її Михаїла, мощі єпископа Феофілакта були перенесені в Нікомедію.

5 квітня – мучениці Лідії

Свята Лідія, разом із чоловіком своїм Філітом і двома синами, Македоном і Феопрепідом, були християнами з міста Рим і жили в II столітті, за царювання імператора Адріана – жорстокого гонителя християн.

За переказом, під час одного з гонінь Лідію було схоплено разом зі своїми рідними і приведено на допит до Адріана. Не в змозі протистояти мудрій відповіді святих, владар відправив їх на суд до Іллірії, до воєначальника Амфілохія. Той негайно наказав повісити їх на дерево і ножами стругати їхні тіла, а потім кинути в темницю. Вночі, коли мученики молилися і співали священні піснеспіви, їм з'явився ангел і зміцнив їх силою для майбутнього подвигу.

Наступного ранку святі знову були приведені до ката, який пригрозив їм багатьма тортурами. Потім він наказав закип'ятити в мідному казані олію разом із сіркою і кинути туди мучеників. Але коли вони були кинуті, казан відразу ж охолонув. Вражений таким дивом, Амфілохій сам увірував у Христа.

Дізнавшись про все це, імператор Адріан, дихаючи гнівом і погрозами, прибув із Рима до Іллірії та наказав нагрівати наповнений олією котел і кинути туди християн. Але вони залишилися цілими і неушкодженими. Після цього посоромлений імператор повернувся до столиці, а мученики стали молитися і дякувати Богові й так віддали душі своїй Господу.

Віталій КЛИМЧУК

Плакаючи українське православ'я, має відбутися його «розмосковлення». Маємо повернутися до своїх давніх традицій, у т. ч. тієї, що єпископ не є «каральним органом», а батьком своїх чад. Маємо багато хороших архієреїв, тож церква дасть ясні плоди.

Щодо канонів душпастир зауважив: це правила внутрішнього життя церкви. Коли виникали якісь питання, тоді створювали канони. Часто чуємо, що церква веде до спасіння. Так, але спасає нас тільки Господь, каже душпастир. І канони мають бути для цього лише знаряддям, а не самоціллю.

Переглянути повністю відео можна тут: https://youtu.be/5hrnxH-4y_Q.

У епархії вшанували пам'ять героїв Крут

З нагоди чергової річниці знаменитого бою в деканатах нашої епархії 27 січня відбулися богослужіння та заходи.

Заупокійну літію перед пам'ятним знаком «Героям Крут – борцям за Незалежність України» (вул. Героїв Крут в обласному центрі) очолив митрополит Луцький і Волинський Михаїл. Із ним молилися: духовенство епархії, УГКЦ, а також представники влади, зокрема, міський голова Ігор Поліщук, та інші небайдужі лучани. Потому учасники поклали квіти та спільно виконали Державний Гімн України.

У слові високопреосвященний зазначив, що нині ми згадуємо особливу подію. Навіть сьогодні, коли стільки людей загинуло від московитської руки, події столітньої давнини спонукали нас прийти на це пам'ятне місце. Історія вкотре нагадує нам про жажіття російської агресії. Хоча волинняни ніби територіально далекі від тієї події, але духовно дуже близькі – у XXI ст. ми всі як один стали на захист Вітчизни. Тож хай ця молитва буде для нас утвердженням, для інших повчанням, як треба любити Україну. Бо ми можемо бути щасливими лише у вільній незалежній державі, сказав митрополит.

Бій, який відбувся 29 січня 1918 р. біля залізничної станції Крути під Києвом між чотирма тисячами червоногвардійців та чотирмастами студентами, гімназистами й козаками, дозволив затримати ворога на чотири дні. Це дало змогу укласти мир між урядом Української Народної Республіки і державами Четверного союзу. Юні патріоти гідно трималися в нерівному бою, захищаючи українську державність.

Два герої, звершивши земний подвиг, відійшли до Господа

Чин похорону воїнів Олександра Нагорного та Івана Гнатенка у кафедральному соборі Святої Трійці очолив митрополит Луцький і Волинський Михаїл 27 січня.

У скорботному слові високопреосвященний зазначив, що герої завжди залишаться для нас живими. Біль втрати стиєскає серце. Адже тепер це наше спільне українське горе, і винна у ньому сусідня держава. Так чинити можуть лише невірні та людиноненависники.

Коли ми разом, страждання стає меншим, і радість подвоюється. Тоді й ворог нас не зможе подолати, боїться нас. Ворогів

Продовження на с. 3

ХРОНІКА

Продовження. Початок на с. 2
чекає ще й кара Божя, бо пішли не по правді,
а з ненависті до нас.

Тож хай Усемиловичий Господь прийме
душі героїв. А спільна молитва додасть сили
більш ревно захищати свою Батьківщину.

Олександр Васильович Нагорний, 1988
року народження, лучанин, був призван
ний на військову службу за мобілізацією 21
травня 2022 року на посаду водія відділення
протитанкових керованих ракет. Випускник
Волинського ліцею з посиленою військово-
фізичною підготовкою, мав гарний голос і
любив співати. Загинув 18 січня під час вико-
нання бойового завдання поблизу с. Степове
Василівського району Запорізької області.

Іван Іванович Гнатенко, 1989 року на-
родження, мешканець с. Шепель Луцької
міської територіальної громади, проходив
військову службу за контрактом з 19 черв-
ня 2020 року на посаді командира розвіду-
вального відділення. Загинув 23 січня біля
населеного пункту Курдюмівка Бахмутського
району Донецької області.

Проповідь архієрея: з любов'ю і терпінням проживати кожен день

Митрополит Луцький і Волинський
Михайл на завершення недільної Боже-
ственної літургії в кафедральному соборі
Святої Трійці 29 січня закликав змінювати
своє життя на краще, відганяючи депресію і
злі помисли.

Необхідно з вірою кувати перемогу, ра-
дість, добро, щоб саме це нас оточувало.
Адже «Господь створив людину не для того,
щоб вона була нещасною, страждала, пере-
живала хвороби і проблеми. Навпаки, ми
прийшли у цей світ, щоб бути здоровими,
радісними, упевненими у завтрашньому дні.
Ми повинні бажати цього і ближньому своє-
му», – зауважив архієрей.

Звісно, війна внесла корективи у наше
сьогодення. Нас ніби «прибило в трудно-
щах, тривогах за дітей на фронті», – зазначає
очільник єпархії. Але «невірочий завжди
буде в песимізмі. І всі ми це усвідомлюємо.
Стояти біля Голгофи і думати: все пропало,
навіщо далі жити, – немає сенсу... Воскре-
сіння – це перемога життя над смертю, це
відкриті ворота у Царство Небесне, це наша
причетність до вічності. Господь створив лю-
дину від Своєї любові, щоб вона раділа й була
щаслива на цій землі», – підкреслив владика.

З його слів, власне нещастя ми відчуваємо
тоді, коли грішимо, порушуючи заповіді
Божі, бо тим порушуємо гармонію самого
буття. «Якщо жити і любити як християнин,
то людина не заздрить, а співстраждає,
милосердствує і не ображається. Вона не
зможе ні образити, ні образитися сама, бо
любить. Якщо ж цього немає, завжди буде
можливість принизити когось, звинувачу-
вати, стати зверхнім і самому ображатися
на всіх. Христос проповідував з любов'ю і
терпінням. Він мив ноги своїм учням і казав,
щоб із Нього брали приклад», – відзначив
високопреосвященний.

«Духовна абетка»: маніпуляції РПЦ

Про це та інше цікаве розповідав викла-
дач Волинської православної богословської
академії, кандидат філософських наук Ігор
Сацук у черговій телепередачі «Духовна
абетка» на «12 каналі».

Серед головних завдань церкви, каже
теолог, – підготувати людину до життя у
світі. Митрополит Антоній Сурозький щодо
цього зазначав, що російська церква має
проблему – владу «старчества» (у церковній
термінології старець – духовно досвідчений
вірянин, пророк). Справжнє завдання стар-
ця – навчити жити без старця. Так само, як
батьки вчать дитину елементарних речей,
щоб вона могла адаптуватися у світі, щоб
її не обдурили ті, які можуть маніпулювати
нею. Однак трагедія сучасної РПЦ в тому,
що в ній є частина людей, які маніпулюють,
і частина людей надто довірливих. І не ви-
конується завдання – підготувати до життя,
навчити відрізняти добро від зла.

У християнстві є така цінність як твере-
зомисліє. В РПЦ воно відкинуто і найбіль-
шою чеснотою там вважається смирення:
«Смирение превыше поста и молитвы». Тоб-
то не так важливо молитися, як виконувати
накази керівництва. Хоча насправді потріб-
но правильно мислити, аналізувати і при-
ймати правильні рішення.

РОЗДУМИ

ВЕЛИКИЙ ПІСТ. ЧУДОВА НАГОДА

Ось і прийшов до нас черговий Великий
піст, що починається в понеділок після Про-
щеної неділі.

Для чого нам потрібен цей піст? По-перше,
він ще раз повинен нагадати, якою дорогою
ціною дісталось нам спасіння. Ну і, звичайно,
для того, щоб гідно зустріти Христову Пасху,
це «торжество із торжеств», адже без Воскре-
сіння ми не отримали б спасіння, блаженного
життя у вічності. Ну і для того, щоб послабити
вплив нашої гріховної плоті на душу, щоб по-
легшити людині боротьбу за порятунок своєї
душі та протидіяти всіляким спокусам, які го-
тує нам диявол і його слуги – як невидимі (де-
мони), так і видимі (лихі люди, цей світ, який
лежить у злі).

Суть і зміст Великого посту та Страсного
тижня полягає не тільки і не стільки в обме-
женні нашого харчового раціону, як у стримуванні
від будь-якого зла та гріха. Ті умови
постування, які пропонує нам Православ-
на церква, є програмою-максимумом, яка,
звичайно, підходить однаковою мірою не
всім людям. Бо не всі люди однаково як за
спроможністю свого тіла переносити усілякі

труднощі, так і за розвитком внутрішнього
світу.

Але зовсім ігнорувати Великий піст, нічим
себе у ньому не обмежуючи, буде, м'яко ка-
жучи, явною неповагою як до уставу нашої
Церкви, так і до Самого нашого Спасителя,
а значить і до Святого Духа та Бога Отця. Ми
чимось повинні пожертвувати, за своїми мож-
ливостями обмеживши земні вигоди, загарту-
ючи при цьому волю та характер для бо-
ротьби зі спокусами, що походять від нашого
тіла й серця.

Таким чином, Великий піст є прекрасною
нагодою ще раз пригадати собі, якою доро-
гою ціною дісталось нам спасіння, і проявити
цю пам'ять не тільки на словах, але й у ділах,
діями підтвердити, що ми християни. І хай нам
допоможе у цьому Всемиловичий Господь,
«Який, подібно до нас, зазнав спокуси в усьому,
крім гріха» (Євр. 4:15) і «перетерпів, будши
спокушеним, то може й спокушуваним допо-
могти» (Євр. 2:18).

протоієрей Леонтій ТОЦЬКИЙ

Як говорив богослов Григорій Нисський,
найбільший дар – це свобода. Бог людину
створив вільною. Кожна людина несе відповідаль-
ність за цю свободу. І завданням духівника
є навчити вірних розрізняти добро від зла.
В РПЦ не вчать цього своїх вірних. Вони їх вчать
смирнення, точніше – лжесмирнення, підлабуз-
ництва.

Християнство – це релігія, яка вимагає кри-
тичного розуму, самоаналізу. Дуже важливим у
ньому є покаєння. Християнин повинен постій-
но контролювати свої емоції, розум і бути гото-
вим до духовної боротьби, стверджує богослов.

Про це та багато іншого – на нашому сайті
pravoslavivolyani.org.ua, в розділі «Відео».

Священний Синод про новоюліанський календар

На черговому засіданні 2 лютого Священ-
ний Синод ухвалив постанову про порядок
надання благословення парафіям на викорис-
тання нового календаря.

У документі зазначається, що свого часу
перехід із застарілого юліанського стилю на
точніший григоріанський було дискредитова-
но його зовнішнім нав'язуванням, примусом
до відмови від православної та національної
ідентичності. Згодом супротив новому стилю
в церковному житті став частиною опору біль-
шовицькій політиці.

Але сто років тому за напрацюваннями
сербського астронома Мілутіна Міланковича
поступово в православ'ї став запроваджува-
тися оновлений календар, ближчий до астро-
номічних даних, аніж григоріанський. Нині
його використовує більшість православних
церков і називають новоюліанським.

Поступово в українському церковному
середовищі та загалом у суспільстві зростає
запит на проведення календарної реформи.
Однак досвід упровадження її в минулому
свідчить, що поспішність, відсутність широкого
усвідомлення потреби та значення реформи
несуть ризик розколу (схизми).

ристання новоюліанського стилю з 1 вересня
цього року (день церковного новоліття).

Священний Синод також прийняв заяву
щодо необхідності законодавчого обмеження
втручання країни-агресора в релігійне життя
України. Розглянули й інші питання, зокре-
ма, про зміну титулів деяких єпископів, про
створення в нашій єпархії нових монастирів
(Хрестовоздвиженський Чарторийський і
Свято-Миколаївський Милецький чоловічі,
Стрітенський Михнівський і Свято-Троїць-
кий Старосільський жіночі) тощо.

Знайти документи засідання
можна на сайті pomisna.info.

Схилимо голови перед воїнами Ростиславом Тіщенком і Олександром Дорошенком

Третього лютого чин похорону в луць-
кому кафедральному соборі Святої Трійці
очолив голова інформаційно-видавничого
центру єпархії протоієрей Віталій Собко.

У скорботному слові душпастир зазна-
чив, що якби не наші захисники, не було б
незалежної України та її вільного народу.
Ці хоробрі чоловіки покладали «душу й тіло»
за свою Вітчизну. Ми дякуємо батькам, що
їх так виховали. «Бо якщо сини – герої, за-
хисники, то це тільки тому, що їхні батьки
такі ж герої», – наголосив о. Віталій.

Тіщенко Руслан (у хрещенні Ростислав)
Мирославович, 1976 року народження, уро-
дженець с. Кременець Рожищанського де-
канату, проживав останнім часом у Луцьку.
Призваний на військову службу наприкінці
листопада 2022 року за мобілізацією на поса-
ду головного сержанта стрілецького взводу.
Загинув 22 січня поблизу населеного пункту
Василівка Донецької області під час виконан-
ня бойового завдання. Похоронили героя на
Алеї слави міського кладовища у Рожищі.

Дорошенко Олександр Миколайович
– 56-річний лучанин, старший офіцер-ви-
ховател, начальник курсу Волинського
обласного ліцею з посиленою військово-фі-
зичною підготовкою ім. Героїв Небесної
сотні, помер 1 лютого через важку недугу.

Керуючий єпархією привітав Предстоятеля з річницею інтронізації

Митрополит Луцький і Волинський
Михайл 2–3 лютого брав участь у бого-
служіннях із нагоди четвертої річниці схо-
дження на престіл Митрополита Київського
і всієї України Епіфанія.

Зокрема, до річниці інтронізації та дня
народження Предстоятеля Православної
церкви України в Михайлівському Золото-
верхому монастирі відбулися всенічна, Боже-
ственна літургія та подячний молебень, які
правили єпископат, інше духовенство зі всієї
України.

Проповідь архієрея: свої провини шукаймо в собі

Про це митрополит Михайл говорив
у казанні на завершення Божественної
літургії в кафедральному соборі Святої
Трійці 5 лютого, в неділю про митаря і фа-
рисея.

Людина народилася вільною. Проте
свободою користуємося не завжди пра-
вильно, іноді собі на шкоду. Маючи сво-
боду, треба визнати, чому ми не праві,
покаятися і попросити прощення. Часто
свої проблеми шукаємо в комусь, звинувачу-
ємо ближніх. А треба вміти бачити про-
вини в собі. Як сказано в Писанні, Царство
Небесне знаходиться всередині нас, і туди
нічого недосконалого не ввійде.

Тож треба покаятися, наголошує вла-
дика, і прийняти Христа. А з ближніми слід
говорити про хороше, проявити до них лю-
бов і не звинувачувати.

У Берестянах пожежа знищила дерев'яний храм

6 лютого в цьому селі Цуманського
деканату внаслідок пожежі вщент згоріла
церква Різдва Пресвятої Богородиці, побу-
дована 1992 року. Вогнеборці з'ясувають
причину.

Видання suspinne.media опублікувало
коментар настоятеля парафії священника
Максима Подзізєя: «Згорів, як сірник. Я аб-
солютно не маю припущення, що могло
спричинити таку біду. Будемо помаленьку
відбудовувати, щоб храм був у селі. Трошки
десь владу будемо просити, щось долучати,
і своїми силами».

Продовження на с. 6

ЗБИРАЮТЬ КОШТИ ДЛЯ ПОТРЕБ ДОБРОЧИННОЇ ІДАЛЬНІ

Захід для реконструкції харчевні, що діє при луцькому жіночому монастирі Святителя Василя Великого, провів Благодійний фонд «Турбота PRO».

У підвальному приміщенні обителі – в артгалереї «Образ» – 18 лютого проведено «аукціон під землею», який благословив митрополит Луцький і Волинський Михаїл. Учасницею акції була й намісниця монастиря – ігуменя Анастасія (Заруденець).

«Реалізували для важливої місії в Луцьку збір коштів для реставрації благодійної їдальні Свято-Василівського жіночого монастиря, яка 365 днів у році годує до 300 потребуючих людей обідами. Початкова ціль була 100–150 тис. грн, а вже на самому заході зібрали 116 тисяч спільно з однодумцями, – йдеться на сторінці Фонду. – Ми вирішили ще тиждень продовжити збір коштів для тих, хто не встиг чи не зміг потрапити на аукціон, тож

залишаємо реквізити знизу! Спільно творити добро набагато легше».

Команда Фонду – засновники Андрій Ковальчук і Луїза Кірімова – максимально залучають місцевих виробників, митців, бренди. «Ми шукаємо болючі питання міста Луцька, привертаємо до них увагу та створюємо на основі цієї проблеми гарний захід. Цього разу ми збирали кошти для реставрації благодійної їдальні Свято-Василівського жіно-

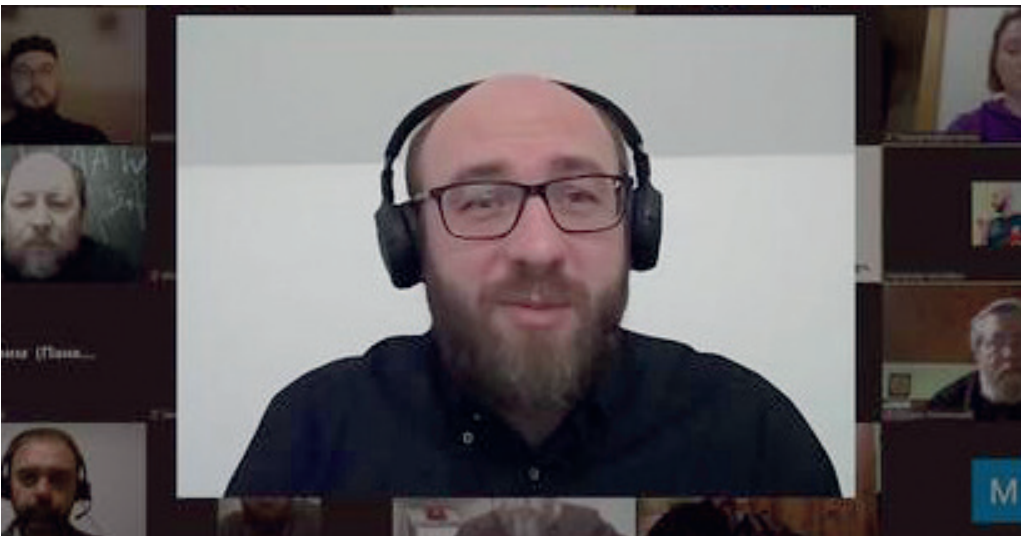
чого монастиря». Частина їх передадуть на потреби ЗСУ.

Номер картки банку: <https://send.monobank.ua/jar/QweQCvaXL5375411202893926>. Також можна принести посылну допомогу в монастир за адресою: просп. Волі, 2 (за собором Святої Трійці).

Оксана КАРНКОВСЬКА

ЄДИНА ЦЕРКВА

ОЧІЛЬНИК ВПБА – В ДІАЛОЗІ МІЖ ПЦУ Й УПЦ (МП)

Протоієрей Володимир Вакін, ректор Волинської православної богословської академії, 20 січня взяв участь онлайн у спілкуванні між духовенством і мирянами ПЦУ й УПЦ.

У слові о. Володимир зауважив, що ми зараз перебуваємо в еклезіологічній кризі (*грец. ἐκκλησία* – церква, *λόγος* – знання) усього православного світу. Тому коли порушуємо питання канонічності, автокефалії, диптиху, територій тощо, вважаємо, що не можемо їх вирішити. Такі питання вирішує Вселенський Собор як вищий орган, каже душпастир. Зараз ми перебуваємо у загальній кризі – у стані війни. А після перемоги Україна стане моделлю для всього світового православ'я.

Отець Володимир зазначає: кожна автокефальна церква приналежна до Вселенської Церкви і Вселенський Патріарх є провідним її діячем. Є й інша модель, де Вселенська

Церква – конфедерація православних церков. Кожна помісна церква – благодатна; спілкування через єхаристію – це ознаки лише зовнішніх відносин. Маючи спільну мету, будемо разом вирішувати спільні проблеми.

Учасники спілкування – тридцять представників церков, серед яких архимандрит Кирил (Говорун), Костянтин Сігов, кандидат філософських наук, керівник видавництва «Дух і Літера», та інші – представили своє бачення у порозумінні й домовилися про подальшу співпрацю.

Таке зібрання відбулося вдруге. Першу зустріч провели торік 5 липня у Софії Київській. Тоді уклали спільну Декларацію порозуміння. Ініціаторами були віряни обох гілок українського православ'я задля подолання напружених відносин між ними.

Отець Володимир Вакін, кандидат богословських наук, був учасником і наступного такого зібрання. Воно проходило у Софії Київській 16 лютого. Розпочали з молебню. Возносилися молитви за мир, збереження Вітчизни та єднання вітчизняного православ'я.

У рамках зустрічі відбувся круглий стіл «Церква, суспільство, держава: діалог заради єднання та перемоги». Темою обговорень стала розбудова діалогу для взаємного порозуміння між ПЦУ й УПЦ (МП) та спільні пошуки злагодженої співдії православ'я в Україні.

Очільник духовного вишу зазначив, що вважає єдиним варіантом повноцінне об'єднання цих юрисдикцій. Якщо ми говоримо про єдність православних, то це не те ж саме, що співіснування з іншими християнськими деномінаціями. «Предметом нашого діалогу має бути єдність через об'єднання і прина-

лежність до Вселенського православ'я. Має відновитися спілкування зі Вселенським православ'ям та усіма помісними церквами. Усі майбутні кроки до об'єднання варто робити у такій співпраці та діалозі», – вважає о. Володимир.

Учасники прийняли звернення до єпископату, духовенства й вірян, у якому запропонували обом юрисдикціям розпочати об'єднаний процес. Уже напрацьовано певні кроки, плануються робочі групи, каже душпастир. Передбачено зустрічі також із предстоятелями Церков.

Ознайомитися зі зверненням можна на сайті dessa.gov.ua.

Оксана КАРНКОВСЬКА

ПРИТЧА

СПРАВЖНЯ ЦІННІСТЬ

В одного молодого оленя були великі й гарні роги, якими він дуже пишався. Ніхто не мав таких розкішних рогів! Біля нього паслися дикі кози, які мали такі маленькі й криві ріжки, що він сміявся над ними. А коли зустрічав диких кабанів, які взагалі рогів не мали, то тільки зневажливо пирхав і відвертався від них. Бо ж він мав чим гордитися!

Усе в його житті було б добре, якби не ноги. Йому видавалося, що вони дуже негарні, тонкі і криві. Про це він нікому не розповідав, але вельми страждав і бідкався за них.

І от одного разу влітку спалахнула пожежа. Усі дикі звірі від страху кинулися тікати. І в той момент олень оцінив усі переваги своїх тонких, але сильних ніг. Вони несли його швидше за вітер. Він обігнав усіх кабанів та козул і неодмінно врятувався б від вогню, якби не гіллясті роги. Вони застрягли в хащах. Повз нього мчали дикі звірі. Вогонь підступав дедалі ближче. У ту мить олень уперше усвідомив, які чудові в нього ноги і які недоладні роги – предмет його постійної гордості і хвастощів!

Багато людей часто забувають про справжню цінність речей, звертаючи увагу на зовнішнє. «Бог гордим противиться, а смиренним дає благодать» (Як. 4:6).

ЖОДНОГО НЕДОЛІКУ

Одного дня учні застали великого художника в розпачі.

– Учителю, чому ти плачеш? – спитали вони.

– Я закінчив роботу, але не бачу в ній жодних недоліків, – відповів він.

– Це ж добре! – здивувалися учні.

– Якщо я не бачу недоліків у своїй роботі, значить, я вже не стану кращим, – відповів великий художник.

Так і в духовному житті: якщо не бачиш у собі жодних вад – не радити потрібно, а задуматися, чи добре ми самі себе знаємо, чи не піддалися гордині?

«Бо всякий, хто підноситься, буде принижений, а хто принижує себе, піднесеться» (Лк. 14:11).

У ПОКАЩЕВІ ОСВЯЧЕНО РОЗПИСИ ХРАМУ

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл звершив освячення нових настінних розписів церкви Воздвиження хреста Господнього в цьому селі Ківерецького деканату.

12 лютого, в неділю про блудного сина й день Собору вселенських учителів і святих Василія Великого, Григорія Богослова та Йоана Золотоустого, з владикою за Божественною літургією, зокрема, молився насто-

ятель священник Іван Заторський, якого під час відправи відзначено черговою церковною нагородою.

У проповіді високопреосвященний пояснював притчу про блудного сина. Блуд – це коли людина збилася з дороги і не знає, як їй потрапити на своє місце. У Євангелії згадуються й інші, котрі збочили з путі, зокрема, блудниця, що покалася. Головний

сенс цих притч – «іди і більше не гріши». Тим, хто зійшов з дороги, потрібно повернутися, змінитися. А нам – подати їм руку допомоги. Кожен із нас може впасти в гріх, але завдання християнина – усвідомити гріх, покаятися і виправитися. Треба вміти змінитися і тоді матимемо любов до себе та інших.

За повідомленням о. Івана, настінні розписи створив іконописець Вадим Мічал на

пожертви парафіян. До розписування долучилися і вихованці парафіяльної недільної школи, допомагаючи митцеві створювати кольорову палітру чи розводити фарби.

Божий дім тут відновлено в 2014 р. (ветху церкву розібрали й звели нову, не зачіпаючи вівтаря). Чин малого освячення храму відправили на престольне свято.

Оксана КАРНКОВСЬКА

ЗВ'ЯЗОК ЧАСІВ

ВУЛИЦІ В ЛУЦЬКУ ПЕРЕЙМЕНОВАНО – НА ЧЕШТЬ ІЄРАРХА ТА ВИДАТНОЇ МИРЯНКИ

Іменем жертводавця Волинської духовної семінарії названо вулицю, що носила ім'я Курчатова (колиш Гданська).

Про перейменування частини вулиць обласного центру йшлося на засіданні сесії Луцької міської ради. Депутати вирішили з 1 травня надати чотирнадцяти з них інші назви. Зокрема, це вулиця, якою з 1960-х рр. радянська влада вшанувала Ігоря Курчатова – фізика-атомника, під керівництвом якого створено першу в СРСР атомну бомбу.

Владика Анатолій (у миру Анатолій Захарович Дублянський) (1912–1997) – релігійний

діяч, митрополит Созопольський, правлячий єпископ Західноєвропейської єпархії УАПЦ у складі Вселенського патріархату. Народився на Волині, жив у Луцьку, залишив вагомий внесок у культурі краю.

Із 1944 р. був на еміграції. Друкувався в українській пресі Західної Європи, став дійсним і активним членом Інституту дослідів Волині в Канаді. У 1973 р. його обрано головою Вищого церковного управління в Німеччині з піднесенням до сану протопресвітера. У 1983 р. в Лондоні Собор УАПЦ обрав його архієпископом Паризьким і Західноєвропейським. А рішенням Собору в Генку (Бельгія) у 1994-му став митрополитом з осідком у Новому Ульмі.

Перебуваючи за кордоном, архієрей створив чималу бібліотеку. Він листувався з керуючим на той час Волинською єпархією УПЦ КП єпископом Серафимом (Верзунком), який порадив передати бібліотечну спадщину Волинській духовній семінарії в Луцьку. Обов'язковими умовами власника було, щоб усі пожертвовані книжки зберігалися у ній як «Бібліотека архієпископа Анатолія Дублянського». Ніхто не мав права нічого брати собі у власність із неї, а користуватися міг кожен за потребою.

Крім книгозбірні, ієрарх до кінця свого життя давав щедрі грошові пожертви на розвиток ВДС. Нині більшість книг владика знаходиться в іменному фонді № 6 митрополита

Анатолія (Дублянського) бібліотеки ВПБА – правонаступника Волинської духовної семінарії.

Назвати вул. Менделєєва іменем Надії Горлицької – з такою пропозицією до міськради звернулася голова ГО «Союз українок» Любов Ганейчук.

Надія Горлицька-Коробчук (1922–2006) – заслужений майстер народної творчості України, член ради товариства «Холмщина», активна союзниця, патріотка, громадська діячка. У 2000 р. передала під опіку держави, в Музей волинської ікони, безцінний Холмський образ Божої Матері, який її родина переховувала п'ятдесят літ. Ця чудотворна святиня (візантійський живопис XI–XII ст.) – єдина з чотирьох найшанованіших на Русі, яка збереглась в Україні, є найдавнішою іконою нашої країни.

Народилася Надія Горлицька в с. Кульно Холмського повіту (Польща) у сім'ї священника Гавриїла Коробчука. У 1945 р. депортована в СРСР. Тут, у Луцьку стала знаменитою вишивальницею, відродила унікальну і маловідому на той час техніку волинської вишивки – занування.

Серед багатьох відомих українців Холщини й Підляшшя ХХ ст. науковці виокремлюють трьох членів родини Коробчуків: протоієрея Гавриїла та його дітей Надію і Лева. Душпастир боровся за права українців і від-

родження української церкви. Проповідував навіть у дуже важкі часи лише рідною мовою. Своїх дітей виховував у національному дусі. За це родина не раз терпіла переслідування. Зазнав мученицької смерті Лев Коробчук, теж священник (Православна церква зачислила його до лику святих).

Нинішня вул. Менделєєва, що не мала іншої, історичної назви, розміщується неподалік храму Святителя Феодосія Чернігівського, у якому був настоятелем о. Гавриїл.

Оксана КАРНКОВСЬКА

ТОЧКА ЗОРУ

ЯК ВИКОРИСТАТИ ВІЙНУ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВАД

У програмі «Духовна абетка» в ефірі «12 каналу» протоієрей Василь Ключак відповів на запитання глядачів стосовно війни.

Християни, наголосив душпастир, на всі виклики життя повинні шукати відповіді з огляду на вчення церкви про промисел Божий. Полягає він у тому, що Господь турбується про спасіння людини, і «всьяке зло, яке виникає, прискіає або веде до благих намірів».

«Питання війни сьогодні – одне з найскладніших... Чому це відбувається саме в Україні, чому це сталося саме зі мною? Але природні катаклізми, війни, лихоліття, негаразди в особистому житті – усе це ми повинні приймати як заклик до покаяння. Не треба боятися смерті, а довірити життя Господові», – пояснив отець Василь.

Священник порівняв опіку батьків про маленьку дитину як приклад турботи Всевишнього про нас. «Ми дорослі, але, як діти, маємо довіряти Богові й усвідомлювати: не все, що відбувається у житті, можемо розуміти й пояснити. Про це влучно говорить

Господь через пророка Ісаю: як далеко схід від заходу, як високо небо від землі, так відрзняються Мої думки від ваших думок і Мої

дороги від ваших доріг. Це логічне пояснення всьому тому, що нам у житті незрозуміло», – зауважив служитель церкви.

На його думку, причини війни в Україні «дуже глибоко духовні». «Ці події можемо порівняти із хірургічним втручанням лікаря в наш організм. За певних умов це потрібно, щоб полікувати людину, щоб вона, страждаючи певний час, у майбутньому проявляла турботу про своє життя. Це і є випробування для українців, щоб виявити „пухлину“ в організмі, ваді суспільства: корупція, брехня... Тоді й розуміємо промисел Божий щодо нас: виявити і викоринити зло, через страждання прийти до спасіння та правильного життя, згідно із заповідями Божими... Люди переглядають свої стосунки з рідними, друзями. Починають більше цінувати ближніх».

Протоієрей Василь Ключак – настоятель Братського храму Воздвиження хреста Господнього в Луцьку, викладач Волинської православної богословської академії, член богословсько-літургійної комісії Священного Синоду ПЦУ.

Цей та всі інші випуски телепередачі можна переглянути на сайті pravoslaviavolyni.org.ua, в розділі «Відео».

Олена МАЮК

НЕ ПИТАЙ СТАРОГО, А ПИТАЙ БУВАЛОГО

У релігії багато визначає канон, традиція. Зрештою, саме релігія часто є основою ідентичності, забезпечує окремих людей і цілі народи тим незмінним, що надає почуття впевненості в бурхливому світі. Для багатьох релігія слугує основою, щоб сказати, чим «ми» відрізняємося від «них». А отже – мати власний, придатний саме в цьому середовищі погляд на світ і як у ньому жити. Та людина живе в суспільстві, а суспільство – у великому людстві. Не цікавлячись, що відбувається навколо, стаємо уразливими, нездатними дати швидку й гідну відповідь, навіть якщо знаємо хоч ціле Святе Писання напам'ять.

Народне прислів'я каже: не питай старого, а питай бувалого. Нерідко стається так, що люди встрягають у суперечки щодо релігії просто тому, що не знають – та чи та проблема давно неактуальна чи вирішення її вже не те, що кілька років тому. Існує багато авторитетних книг, які наводяться як «вагомні джерела» проти релігії чи окремих її аспектів. Але при детальнішому розгляді виявляється, що в книжки грізна репутація, а сама вона відома більше за переказами про неї. Взагалі велика проблема сучасності в тому, що є багато творів, праць, які вельми відомі, але мало хто ознайомився з ними особисто. А без цього дуже просто піддатися поширеним хибним уявленням, на які, здавалося б, нема що заперечити.

Так, на вебсайті ТСН є чимало статей про релігійні традиції, що з захватом прямо чи опосередковано цитують книгу «Золота гілка: Дослідження магії та релігії» Джеймса Фрейзера. І з обов'язковим підсумком: мовляв, такий-то звичай ніякий не християнський, а був із давніх-давен. Ця книга, написана відомим шотландським антропологом і вперше видана в 1890 році, znana тим, що пропонує своєрідне пояснення появи стародавніх міфів і обрядів.

Назву книги взято з давньоримського епосу Вергілія «Енеїда» – про подорожі героя Енея, предка римлян. Епос засновано на добре відомих римлянам міфах і поєднує їх у цілісну оповідь. Там є епізод, де Еней вирушає до небезпечного лісу за магичною «золотою гілкою». Як пояснював Фрейзер, мається на увазі золотаво омеда, а міф придумали, щоб пояснити, навіщо потрібен ритуал збору цієї рослини, якій приписувалися магичні властивості.

вості. За таким же зразком, як пропонував автор, виникло, мовляв, і християнство з його біблійними історіями і таїнствами.

Інтерпретація стародавніх міфів як описів ритуалів, чіє значення забулося, було зустрінуто загалом із захватом. Книга послідовно описувала, як ці ритуали стають основою релігій і на перший план виходять не гадані магичні спроможності окремої людини, а цінності суспільства. Так, «добро» перестало означати блага, які можна спожити фізично (здаймо казкове «жили-поживали й добра наживали»), а виникло уявлення про абстрактне добро для всіх людей. Егоїстична турбота про себе розвивається в турботу про ближнього.

У той же час на Фрейзера полилося чимало критики за те, що він зрівняв у своїй книзі язичництво з християнством. Як вважав автор, християнство – це цілком перелицьоване язичництво, тому воно, нібито, не має жодної самобутності. Наприклад, що смерть і воскресіння Христа не більше ніж відгомін людських жертвопринесень. Або що юдейський Песах і християнський Великдень походять від ушанування іранського бога сонця Мітри.

До честі Фрейзера, він справді показав багато паралелей між релігіями і не уявляв себе носієм цілковитої істини. До власного дослідження він був доволі критичний, пишучи, що це необхідна сходинка в дослідженні релігій, яку варто переступити «що швидше, то краще заради істини».

Проте для багатьох, особливо для літераторів того часу, «Золота гілка» стала новим «святим писанням». Фахівці ж з історії релігії більшістю оцінили «Золоту гілку» як надто односторонню не лише в поглядах на християнство, а (навіть більшою мірою) на язичництво теж. Австро-англійський філософ Людвіг Вітгенштайн відгукувався, що Фрейзер «дикіший за дикунів, про яких писав». А сучасний британський антрополог Едмунд Ліч провів власне дослідження, де вказав, що Фрейзер просто ігнорував свідчення, які не вписувалися в його погляди. Фрейзер часто придумував ідеї, а потім використовував приклади з різних культур, щоб проілюструвати ними власні припущення. Багато поставлених за приклад розповідей мають сумнівне походження – на зразок розповідей місіонерів, і вони погано організовані

чи помітно скорочені. Чи не кожному релігійному Фрейзер «підтягував» до рівня християнства, вживаючи в їх описі християнські терміни («хрещення», «таїнство», «піст») і вкладаючи християнські сенси туди, де їх немає (наприклад, називав буддійського лідера далай-ламу тотожним Римському Папі; або приписував аборигенам Австралії «примирення» християнського взірця).

Можна погодитися з тим, що багато ідей, присутніх у християнстві, звучали й до нього. Але успіх християнству, його всесвітнє поширення забезпечила не першість у якихось історіях чи обрядах, а те, як вони всі поєднані в єдине ціле. Воно зародилося в часи, коли багато вчень змагалися за вплив, але виявилось найпривабливішим, у тому числі й тому, що містило частку вже знайомого.

Тобто книга місцями правдива, але більшістю показує багатство фантазії, а не логічні міркування, тому й називається науковою може з натяжкою. А головна хиба книги – це прогноз, що наука витіснить релігію, чого, як бачимо, не сталося за вже доволі солідний час. Але й досі «Золоту гілку» нерідко підносять, вихваляють, хоча книзі вже понад 130 років. Підносять зазвичай ті, хто не знайомий з наступними «сходінками», на які дослідження релігії ступили після Фрейзера. А давність і відомість книги ще не є показником її якості.

Якщо ж читачів цікавлять сучасніші дослідження релігії, не зайвим буде ознайомитися з працями Алвіна Платіги, Володимира Духопельникова, Юлії Буйських або Вадима Арістова.

Та хоча «Золота гілка» багато в чім застаріла й суперечлива, вона становить певну цінність в історії вивчення релігії. Якщо ми не будемо знати, як розвивалися думки про релігію, то будемо раз за разом повертатися до вже пройденого.

З чим же однозначно можна погодитися, то це з позицією Фрейзера про те, що кожна релігія несе відбиток історії. Варто пам'ятати й афоризм-висновок автора, що культура вийшла саме із храму.

Арсен ГРЕБЕНЮК,
культуролог, кандидат
філософських наук

ВАРТО ЗНАТИ

РОСІЯНІЗМИ ЧИ ПСЕВДОРОСІЯНІЗМИ?

Запитання читача: «І раніше, в Київському патріархаті, і тепер, коли ми вже ПЦУ, тексти, що звучать у церкві, – то якийсь дикий суржик. Що це за форми такі: "благодатная", "пречистая" і безліч подібних на російський лад? Що це за кацапщина: "усердний", "несокверненний"? Чому до Діви Марії кажемо по-москальськи "Радуйся", а не "Радій" по-українськи?! І що це за така "Невіста невенісна"? Хто там у тому Синоді таке пропуская і за що ті "переводчіки" гроші одержують?»

Відповідає Віктор ГРЕБЕНЮК, літературний редактор інформаційно-видавничого центру Волинської єпархії.

Справді, коли ми були УАПЦ і Київським патріархатом, не в усьому богослужбової література відзначалася високою мовною якістю. Пекуча потреба швидко замінити весь корпус церковнослов'янських книг українськими та чималі кадрові проблеми змушували робити переклади не завжди із грецьких оригіналів; залучали навіть кращих семінаристів. У ПЦУ для цього умови значно ліпші, але нові переклади, переважно з найбільш авторитетних візантійських оригіналів, – це справа складна, клопітна, високопрофесійна. І доволі тривала. Але Священний Синод уже випустив у нових, уточнених перекладах Службеник, Псалтир, Молитовник та ряд інших книг.

Вас бентежать у них слова на зразок «благодатная», «усердная», «пречистая», «несокверненная». Ви знаєте, що в літературній мові є різні стилі – для різних ділянок життя. Для церковного вжитку книги видаються сакральним стилем. Він має в основному ту ж лексику й конструкції, що й у живій загальнонародній мові, але є й особливості, зокрема, піднесений виклад завдяки використанню архаїзмів (застарілих, маловживаних тепер слів) тощо. До цих рис належать і т. зв. нестягнені прикметники, що в побуті вже майже не звучать, переважно у фольклорі. Мабуть, Ви чули

народну пісню: «Зеленеє жито, зелене, / хороші гості у мене». Слова «зеленеє», «хороші» – це нестягнені прикметники (стягнені – «зелене», «хороші»), і це ж не росіянізми, правда?

Ви кажете про «дикий суржик» у богослужбових текстах ПЦУ. Насправді йдеться про архаїзми, слова навіть іще зі спільнослов'янських часів (їх багато збереглося в наших діалектах, особливо в галицьких, гуцульських, бойківських, лемківських, та й у польських). Племена угро-фінів, що з XVIII ст. іменують себе «руськими», наші далекі предки слов'янізували переважно через церкву, а церковнослов'янська мова – в основі дав-

ньоболгарська. Тому й складається враження про «суржик» у богослужбових текстах (українські мовознавці називають таке явище псевдоросіянізмами – погляньте на цей термін підрозділ у статті «Росіянізм» у Вікіпедії).

Може здатися, що нема в нашій мові слова «скверна». Ні, є, і найбільший досі Словник української мови в 11 томах засвідчує це прикладами з Шевченка, Панаса Мирного, Квітки-Основ'яненка, Старицького, Рильського (IX, 258. Відповідний том нового, двадцяти-томника, ще не вийшов). Вони ж не росіянізатори, еге ж?

Може здатися, що немає в нас слова «усердний». Ні, є, і це засвідчує митрополит Іларіон (доктор Іван Огієнко), один із найбільш трудівників нашого сакрального стилю, в Етимологічно-семантичному словникові української мови (IV, 414).

Щодо «радуїся» у привітанні до Діви Марії. Так, це буквальный переклад слова «хере» (давніше «хайре»), котре греки використовувать при зустрічі, як українці «добридень». Однак навряд чи можна вже переіменити цю багатовікову традицію, можна лише зробити примітку: «Радуйся» тут не дієслово, а вигук». Лексема ця, до речі, є в нашій мові поруч із «радій». Про це засвідчують Словник синонімів української мови у 2 томах (II, 512) та Словник української мови в 11 томах (VIII, 437): приклади з Марка Вовчка, Олеса Гончара, Григорія Тютюнника, народної творчості. Авжеж, це не росіянізатори. «Ой радуїся, земле, Син Божий народився!» – цю колядку, либонь, і Ви співаєте.

А що ж таке «Невісто невенісна»? У богослов'ї немало складних, навіть «парадоксальних» понять, котрі годі відтворити звичайними словами. Тут обставину, що Богородиця зачала Сина Божого від Духа Святого, залишившись незайманою, греки відтворили незвичайним висловом «Німфі анімфете», і його доводиться перекладати саме так: «Невісто невенісна». Митрополит Іларіон пише: церковнослов'янське та староукраїнське «слово "невіста" означало молодю, цебто тільки що звінчану жінку» (III, 245).

Отже, наша літературна мова, особливо її сакральний стиль, містить і новочасну, і давню лексику. Тож піклуйтесь про чистоту рідної мови, варто зберігати рівновагу, не передавати кути меду. А проте похвальну, що Ви, хоч і дещо різкувато, переймаєтеся мовною стороною буття нашої церкви.

ОГОЛОШЕННЯ

У ВПБА читають Невсипущий Псалтир

Із 27 лютого в домовому храмі Всіх волинських святих Волинської православної богословської академії протягом Великого посту безперервно читають Псалтир.

За повідомленням на сайті vpba.edu.ua, записки «За здоров'я» та «За упокій» у духов-

ному виші (Луцьк, Градний узвіз, 5) можна подати на другому поверсі від 10.00 до 16.00 в будні, у вихідні та святкові дні – на подвір'ї кафедрального собору Святої Трійці, або на своїх парафіях з поміткою «Невсипущий Псалтир в Академії», чи за номерами телефону (067) 267-28-02, (097) 662-00-97.

Подані імена поминають по декілька разів на день 40 дів.

Засновником традиції вважають преподобного Олександра Константинопольського (III-IV ст.), який був настоятелем обителі «невсипущих» неподалік річки Євфрат. Святий установив у монастирі безперервну молитву.

Три роки молився праведник, аби Всевишній відкрив йому Свою волю. Отримавши одкровення, він запровадив такий порядок: усіх ченців було розділено на 24 молитовні варти; змінюючись щогодини, день і ніч вони співали на два лики псалми Давидові, перериваючись лише на богослужіння.

ЕПАРХІАЛЬНИЙ КАЛЕНДАР

1 квітня

День народження: 35 років тому, 1988-го, – ігумена Анастасія (Заруденець), намісниця жіночого монастиря Святителя Василя Великого в Луцьку.

7 квітня

День висвяти: 30 років тому, 1993-го, – протоієрей Василь Мураль, настоятель парафії Йоана Предтечі в с. Прилуцьке Ківерецького дек. (Луцький р-н);

25 років тому, 1998-го, – протоієрей Віталій Лехкобит, настоятель парафії Рівноапостольного князя Володимира в Ковелі;

5 років тому, 2018-го, – священник Сергій Мельничук, капелан Луцького гарнізонного гопіталоу в/ч 4554 в Луцьку, настоятель парафії Архістратига Михаїла в с. Несвіч Луцького райдек.

9 квітня

День народження: 65 років тому, 1958-го, – протоієрей Богдан Яким, настоятель парафії Великомученика Юрія Переможця в с. Сенкевичівка Горохівського дек. (Луцький р-н);

55 років тому, 1968-го, – протоієрей Любомир Чехович, настоятель парафії Преподобного Симеона Стовпника в с. Облани Ковельського дек.

15 квітня

День народження: 45 років тому, 1978-го, – священник Анатолій Заремба, настоятель парафії Пророка Іллі в с. Копачівка, Успіння Пресвятої Богородиці в с. Тростянка Рожищанського дек. (Луцький р-н).

16 квітня

День висвяти: 25 років тому, 1998-го, – священник Анатолій Заремба.

18 квітня

День народження: 60 років тому, 1963-го, – священник Микола Кирилук, настоятель парафії Святителя Миколая Чудотворця

в с. Ветли, с. Лахвичі Любешівського дек.

Щиросердечно вітаємо вас із ювілеями, боголюб'язні отці, сестро! Хай Господь благословляє усіх вас на многії і благії літа!

Інформаційно-видавничий центр єпархії буде вдячний за повідомлення про помилки чи недопрацювання в цій рубриці газети, а також у календарному розділі сайту pravoslavivolyuni.org.ua. Ще краще звертатися за кілька місяців до ювілею і переконатися, що все гаразд.

ОФІЦІЙНО

Протоієрея Петра Стеблину звільнено від обов'язків настоятеля парафії Святителя Феодосія Чернігівського в Луцьку, а протоієрея Василя Лозовицького призначено на цю посаду (укази № 1, 2, 4 від 2 січня 2023 р.).

Священника Андрія Хром'яка звільнено від обов'язків настоятеля парафії Великомученика Юрія Переможця в с. Жабка Ківерецького дек. (Луцький р-н) і зараховано до кліру парафії Святителя Феодосія Чернігівського в Луцьку (№ 3, 5 від 2 січня).

Протоієрея Ігоря Скибу звільнено від обов'язків настоятеля парафії Успіння Пре-

святої Богородиці в с. Баїв Луцького райдек. (№ 6 від 5 січня).

Священника Михайла Скибу відраховано з кліру парафії Мучениць Віри, Надії, Любові та Софії в Луцьку й призначено настоятелем парафії Успіння Пресвятої Богородиці в с. Баїв Луцького райдек. (№ 7, 8 від 5 січня).

Священника Андрія Шиделка звільнено від обов'язків настоятеля парафії Пророка Іллі с. Клепачів Ківерецького дек. (Луцький р-н) та каплиці Святителя Миколая Чудотворця в Луцьку (обласна дитяча лікарня) з правом переходу в іншу єпархію (№ 10 від 7 лютого).

Диякона Артемія Александрюка зараховано до кліру собору Великомученика Димитрія Солунського в Ковелі (№ 11 від 7 лютого).

Священника Івана Оршуляка призначено настоятелем парафії Різдва Йоана Предтечі с. Нові Червища та Великомучениці Варвари с. Рудка-Червинська Камінь-Каширського дек. (№ 12 від 8 лютого).

Архімандрита Константина (Марченка) призначено настоятелем парафії Пророка Іллі с. Клепачів Ківерецького дек. (№ 13 від 8 лютого).

Священника Богдана Григор'єва призначено настоятелем каплиці Преподобного

Агапіта Печерського в с. Липини Луцького райдек. (центральна районна лікарня) (№ 15 від 14 лютого).

Священника Олександра Хвиця призначено настоятелем парафії Святителя Йоана Золотоустого в с. Немир Рожищанського дек. (Луцький р-н) (№ 16 від 14 лютого).

Священника Віталія Самолюка призначено настоятелем парафії Великомученика Юрія Переможця в с. Жабка Ківерецького дек. (Луцький р-н) (№ 17 від 21 лютого).

ХРОНІКА

Закінчення. Початок на с. 2, 3

На початку 2019 р. ця парафія вийшла з Московського патріархату і возз'єдналася з Православною церквою України, що викликало незадоволення в місцевих прихильників «руського міра».

Владика Михаїл про призначення нового керівника СБУ

Митрополит Луцький і Волинський висловив вдячність народному депутатові Ігорю Гузеві та всім представникам нашої області у Верховній Раді за державницьку позицію під час призначення Василя Малюка головою Служби безпеки України.

Керуючий єпархією має надію, що ця кадрова зміна дасть новий поштовх у боротьбі з пропагандою «руського міра» агентами в рясах. Не можна зупиняти цього процесу, який нарешті розпочався. Тих, хто використовує високий статус священнослужителя у прихованій роботі на ворога, належить засудити за строгістю закону, але не дати їм можливість вдавати із себе мучеників. Їх, на думку архієпископа, треба відразу ж обмінювати на наших військовополонених.

Архієрей переконаний, що ця професійна робота СБУ, не виходячи за межі компетенції державного органу, прискорить творення єдиної Православної церкви в Україні.

Хай з Богом спочивають воїни Олександр Ференц і Віктор Іваницький

Заупокійну відправу в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці 9 лютого очолив декан протоієрей Микола Нецькар.

У проповіді душпастир зазначив, що героями стають і живі, й ті, які віддали своє життя за Україну. Подякував родинам загиблих воїнів і сказав: «Великий жаль, плач і сльози

сьогодні не тільки серед вас, а й у цілої нашої громади. Погляньте навколо себе – скільки людей прийшло вас підтримати! Сьогодні кожен із нас стане перед вашими дітьми на коліна, бо вони заслужили цієї шани. І цим самим кожен засвідчить свою повагу й до вас, дорогі батьки та всі члени сімей загиблих героїв».

Лучанин Ференц Олександр Валерійович, 1985 року народження, був призваний на військову службу за мобілізацією 1 березня 2022 року на посаду стрільця. Загинув 5 лютого під час виконання бойового завдання біля населеного пункту Степове Василівського району Запорізької області. Захисник був одружений, у нього залишилися дружина і двоє синів.

Іваницький Віктор Олександрович, лучанин, 1974 року народження, був призваний за мобілізацією 8 березня 2022 року на посаду кулеметника. Загинув 5 лютого поблизу Миколаївки Бахмутського району Донецької області. Бійців похоронили на Алеї почесних поховань луцького кладовища поблизу села Гаразджа.

Владика Михаїл на Стрітення в соборі: ми самі, як світильники

15 лютого, в день Стрітення Господнього за старим календарем, митрополит Луцький і Волинський виголосив проповідь у кафедральному соборі Святої Трійці.

На завершення Божественної літургії архієрей, звертаючись із казанням, висловив радість від зустрічі з парафіянами у храмі, незважаючи на рік повномасштабних воєнних дій.

Високопреосвященний порівняв вогонь від стрітенської свічки, яку в народі називають «громничною», із людськими душами. Зазначив, що незважаючи ні на що, ми нині у храмі стоїмо із вогником усередині нас. Адже сьогоднішня зустріч, сьогоднішня молитва спрямована на те, щоб випросити у Господа перемоги. І тоді відбудеться ще одна важлива

для нас усіх зустріч: із нашими чоловіками, синами, братами, які повернуться після вигнання ворога живими й здоровими.

Тому сьогодні радіємо нашій стрічі у храмі, а полум'я від стрітенської свічки знаменує щирі молитви і трепетне очікування перемоги.

Проповідь архієрея: пам'ятаймо свій рід Митрополит Луцький і Волинський Михаїл закликав вірян молитися за спочилих родичів і за весь рід свій.

Про це архієпископ говорив на завершення Божественної літургії та великої панахиди у кафедральному соборі Святої Трійці 18 лютого, в м'ясопущу поминальну суботу.

Любов часу не має, адже «Бог є любов» (1 Ін. 4:8), нагадує високопреосвященний. Людина живе на цьому світі стільки, скільки про неї згадують живі. Але в Бога всі живі, і наші спочили також є живими – в інших сферах. Коли промовляємо до Господа: «Прости їм провини вільні і невільні», ми їм бажаємо добра. Адже колись вони нас виховували, підтримували, любили. Тепер ми маємо про них молитовно піклуватися: робити пожертву в пам'ять про них, одвідувати могили, приносити живі квіти, розповідати дітям і внукам про своїх родичів, називати нащадків на їхню честь тощо. Має бути жива пам'ять про наших рідних і близьких.

Для цього Церква встановила особливі дні згадування померлих – поминальні батьківські суботи. Владика радить, що добре зібратися у цей день родинно, помолитись, а не просто віднести до церкви хліб. І хай цей день буде переосмисленням наших родинних стосунків.

Відбулися звітні збори духовенства єпархії

На щорічних зборах священнослужителів Волинської єпархії душпастир звітували про роботу за минулий рік, слухали актуальні лекції, поради і зауваження правлячого архієрея.

Канцлер протоієрей Микола Цап розповів інформаційній службі єпархії, що перед священниками й дітьми всіх благочинь 6-20 лютого у стінах Волинської православної богословської академії виступили її викладачі – протоієрей Віктор Пушко (про нашу церкву в Україні та світі, її присутність у засобах масової інформації), протоієрей Василь Ключак (про календарну реформу).

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл вів мову про канонічне облаштування храму, зокрема, про його скромність, богослужбову літературу, в т. ч. хорову, можливість організувати музеї при церквах, протипожежну безпеку тощо.

Єпархія молитовно вшанувала героїв Небесної сотні

3 нагоди річниці Революції Гідності в обласному центрі та інших деканатах нашої єпархії відбулися поминальні заходи.

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл 20 лютого відправив заупокійну літню на Театральній площі перед фотостендом «Герої Небесної сотні – загинули за єдність України» разом із духовенством кафедрального собору Святої Трійці та військовими капеланами.

У слові владика зазначив, що сьогоднішній день дає нагоду осмислити не лише події дев'ятирічної давнини, а й ті, котрі відбуваються зараз, коли сотні тисяч українців захищають свою державу. Хай ці воїни будуть для нас героями гідності. Перемога буде за нами!

На меморіалі «Вічна слава» перед пам'ятником загиблим волинським майданівцям та могилою одного з них, Василя Мойсея, молитву очолив міський декан протоієрей Михайло Онищук.

Інформаційна служба єпархії

Шановні читачі, дорогі брати і сестри! Не використовуйте наш часопис у господарських цілях. Якщо газета Вам уже не потрібна – передайте її ближнім або в бібліотеку.

СЛОВО ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ – НА ВОЛИНІ

ЧИТАЙТЕ
Різноманітна духовна література: запитуйте у храмах, книгарні-бібліотеці «Ключі» за адресою: Луцьк, просп. Волі, 2 (навпроти ЦУМу, біля обласної юнацької бібліотеки). Розпорядок роботи: будні – 10.00 – 19 год; свята, суботи й неділі – 10–17 год.

ДИВІТЬСЯ
Передача «Духовна абетка»: середа – 20.00. «12 канал»

СЛУХАЙТЕ
Передача «Благо»: неділя – 6.30; FM-радіостанція «Сім'я і дім» (102,4 МГц).

ЧИТАЙТЕ, ДИВІТЬСЯ, СЛУХАЙТЕ
Сайт pravoslavivolyuni.org.ua – історія, устрій єпархії, святині, персоналії, документи, новини, фото, газета, книги, аудіо, передруки.

ВОЛИНСЬКІ ЕПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ
Часопис Волинської єпархії Православної Церкви України

За єдину Помісню Українську Православну Церкву!

Свідчення про державну реєстрацію: ВЛ №219 від 03. 08. 2004 р.
Засновник і видавець – Управління Волинської єпархії Православної церкви України (Волинська духовна консисторія)

Віддруковано у ФОП Борсук Л. П., м. Луцьк, пр. Волі, 27. Тел. (0332) 71-03-01, ел. пошта: poligraf_tips_lutsk@ukr.net
Зам. № 679 Наклад 1300 пр. Передплатний індекс: 91241.

РЕДАКЦІЯ

Віталій КЛИМЧУК (головний редактор), Віктор ГРЕБЕНЮК (літературний редактор і коректор), протоієрей Віталій СОБКО, Арсен ГРЕБЕНЮК (верстка)

При використанні матеріалів часопису для публікації в інших ЗМІ посилання на нього обов'язкове. Редакція не завжди поділяє позиції авторів, які несуть відповідальність за достовірність поданої інформації, та залишає за собою право редагувати матеріали або не друкувати їх зовсім. Рукописи не рецензуються і не повертаються, листування з читачами тільки на сторінках газети.

ДОВІДНИК ВОЛИНСЬКОЇ ДУХОВНОЇ КОНСИСТОРІЇ

43025 Луцьк, Градний узвіз, 1. volynkonsistoria@ukr.net
Час роботи: понеділок-п'ятниця (крім святкових днів), 10:00-16:00, обідня перерва – 13:00-14:00

КЕРУЮЧИЙ ЕПАРХІЄЮ
Митрополит Луцький і Волинський МИХАІЛ. Тел. (0332) 72-44-64

КАНЦЛЕРІЯ
Канцлер - протоієрей Микола ЦАП. Тел. (0332) 72-53-63
Вице-канцлер - протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ. Тел. (0332) 72-44-64

ІНФОРМАЦІЙНО-ВИДАВНИЧИЙ ЦЕНТР
Тел. (0332) 72-21-82 Голова центру - протоієрей Віталій СОБКО. Моб. (050) 661-56-68
Інформаційна служба (збір та опрацювання даних про діяльність єпархії) infosluzhba@ukr.net Сайт - pravoslavivolyuni.org.ua info@pravoslavivolyuni.org.ua
Пресслужба (співпраця зі ЗМІ) - пресекретар протоієрей Віталій СОБКО. pres-sluzhba@ukr.net

Газета «Волинські єпархіяльні відомості». hazeta.vyev@gmail.com
Телестудія «Собор» - головний редактор диякон Сергій ПАНАШУК
Радіостудія «Благо» - головний редактор протоієрей Віктор ПУШКО. blago@ukr.net

Видавничий відділ і книгарня-бібліотека «Ключі» - завідувач Дмитро ГОЛОВЕНКО. Тел. (050) 339-73-66, (067) 570-57-97 kljuchi@ukr.net

КАПЕЛАНСЬКА СЛУЖБА
Старший капелан - протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ

ПЕНІТЕНЦІАРНА СЛУЖБА
Голова - протоієрей Андрій МОВЧАНЮК. Тел. (050) 661-12-46, garasd100@gmail.com

ПАЛОМНИЦЬКИЙ ЦЕНТР «УКРАЇНА»
Керівник Лариса САВЧУК. Тел. (0332) 71-83-77, (050) 812-09-79

ВІДДІЛ У СПРАВАХ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ
Голова - протоієрей Юрій БЛИЗНЮК. Тел. (095) 538-05-87

УПОВНОВАЖЕНИЙ ЕПАРХІЇ У СПРАВАХ СІМ'Ї
протоієрей Василь КЛОЧАК. Тел. (066) 571-75-27

ВІДДІЛ ЗА ПИТАНЬ ЗДОРОВ'Я ТА ПАСТИРСЬКОЇ ОПІКИ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ
Голова - протоієрей Назар БАБІЙ. Тел. (066) 215-84-27

ВІДДІЛ ЕКОЛОГІЇ ТА ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ
Голова - ігумен Никодим (СМІЛИЙ). Тел. (068) 698-64-10

ЛІТУРГІЇ ВИДАТНИХ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ ВІД «ОРАНТИ»

Архієрейський хор «Оранта» розпочав масштабний проект: щонеділі Божественну літургію в луцькому кафедральному соборі Святої Трійці супроводжують піснями тільки вітчизняних композиторів.

Ініціатива належить Василеві Мойсіюку, головному регентові і художньому керівникові цього відомого творчого колективу, залуженому діячеві мистецтв України. Він зі співцями тривалий час виношував ідею оновити репертуар, а з початком вторгнення Московії на територію України в цьому не залишилося жодного сумніву.

«У нас дуже багато хорошої сакральної музики різноманітних авторів, наприклад, Миколи Леонтовича, Кирила Стеценка, Якова Яциневича. 19 лютого ми вперше здійснили задумане під час літургії і виконали піснеспіви Леонтовича», – розповів керівник «Оранти» в коментарі для телеканалу «Конкурент-ТВ».

З його слів, змінювати репертуар було нескладно. Доводилося це робити й раніше, щоправда, у поєднанні з творами іноземних митців. Але сьогодні, переконаний Василь Васильович, у храмі нашої церкви все повинно бути українське, в тому числі піс-

співи. Вони, до речі, хоча й відповідають вимогам візантійської традиції, але основані на національному мелосі.

«На творах Леонтовича "Оранта" зупинитися не планує. Працюємо над новим репертуаром, обираючи твори не менш та-

лановитих українських композиторів. Зараз гарна є і сучасна музика. Можливо, іноді вона й складна, але її теж плануємо вивчити і взяти в роботу. Треба виховуватись на кращих зразках української культури і музичного мистецтва», – упевнений хормейстер.

Із цього приводу митрополит Луцький і Волинський Михаїл каже: тепер у головному храмі єпархії відправи лунатимуть не лише українською мовою, а й в українській музичній традиції. А голова інформаційно-видавничого центру єпархії протоієрей Віталій Собко, коментуючи подію для «12 каналу», зазначив: цей почин надзвичайно актуальний, бо якщо не використовувати рідну музику, приходять ті, хто нав'язує нам свою.

Микола Леонтович (1877–1921) – корифей нашої культури. Син священника, закінчив семінарію і, зокрема, чимало трудився над духовними творами. «Літургія святого Іоана Золотоустого» – одна з вершин Миколи Дмитровича.

**Олена МАЮК,
Віктор ГРЕБЕНЮК**

— ПІЗНАЄМО БІБЛІЮ —

«НЕ ЖАДАЙ ДОМУ БЛИЖНЬОГО ТВОГО...»

Путівником мудрості нашого християнського життя прийнято вважати заповіді Божі, де розписано відповіді на гріховні дії. Їх сформульовано десяток, хоча насправді щоденно ми усвідомлюємо їх набагато більше. А вже будні нам диктують усілякі спокуси, що розщеплюють на дрібні скалки прописані постулати. Фінальна десята заповідь, на перший погляд, ніби повторює дороговкази попередніх дев'яти, адже звучить у такому формулюванні: «Не жадай дому ближнього твого, ані раба його, ані рабині його, ані вола його, ані осла його, ані всякої худоби його, ані всього, що у ближнього твого» (Вих. 20:17).

Десятою заповіддю Господь Бог забороняє не тільки робити щось погане іншим, ближнім, які оточують нас, але забороняє й погані бажання і помисли щодо інших. У цій мудрості лежить основа профілактики попередньо перелічених гріхів, адже будь-який із них починався з певного плану, народженого у помислах.

Гріх проти цієї заповіді називається заздощами. Той, хто заздрить, хто в думках жадає чужого, той від поганих думок і жадань легко може перейти і до поганих справ. Банальний і, можливо, на перший погляд, грубий приклад: якщо в око потенційного крадія втрапить якась пристойна річ, яка йому дуже до вподоби, то він постійно думатиме тільки про те, як її привласнити, і будуватиме плани викрадення. А якщо відразу відігнати злу думку з голови, то прийде інша – як власним трудом здобути те, що тобі до вподоби.

Отже, десята заповідь закликає мерщій позбутися помислів щодо перелічених гріхів. І головна, наскрізна лінія того гріхопадіння полягає в тому, що є підсвідоме бажання заволодіти чужим. У переліку читаємо про худобу, про жону і про все, що є у ближнього твого. Кілька тисяч літ тому перелік матеріальних благ був значно коротшим, аніж у сучасному світі. Цивілізація збагатила простір користюю ства небаченими товарами і навіть торгівлею людьми. Тобто, за великим рахунком, суть справи залишилася незмінною. Гріх має міцний фундамент у такій зрозумілій для

кожного з нас заздрості, яка оскверняє душу, роблячи її нечистою перед Богом, як каже слово Його: «Думки злі – мерзотність для Бога» (Прит. 15:16); «А через заздрість діявола гріх увійшов у світ» (Прем. 2:24). Одне з головних завдань істинного християнина – очищати свою душу від усякої внутрішньої нечистоти, згідно з настановою апостола:

Чи були в історії війни, які не ставили б за мету загарбати чужі території і багатства, що належать ближньому? Нинішня війна з московитським агресором теж виникла на такому ж історично-предвічному ґрунті. Доля українського народу, який прагне інтеграції із цивілізованими країнами, позаздрили вожді морально відсталі країни.

Бог твій, Бог ревнивий, що карає за провину батьків на синах до третього й четвертого покоління тих, хто ненавидить Мене, і що чинить милість тисячам поколінь тих, хто любить Мене і хто держиться Моїх Заповідей» (Вих. 20:5–6).

Бог погрожує покарати всіх, хто порушує ці Заповіді. Тож ми повинні боятися Його гніву та не проявляти непослуху до того, що Він наказує. Проте Він обіцяє милість та всяке благословення всім, хто дотримується Заповідей. Отже, ми повинні також Його любити, вірити в Нього та охоче діяти (палко та старанно впорядковувати ціле наше життя) згідно з Його Заповідями.

Отже, не бажай того, що належить ближньому твоєму. Бо коли бажаш, тоді насаджувеш насіння зла у серці, і насіння це, упавши, починає рости та плодоносити врожаєм морального негативу.

До неправильних же дій ведуть негативні помисли: «Тому що, які думки у душі її, така й вона» (Прит. 23:7); «Бо від серця виходять злі помисли, вбивства, перелюбства, любодіяння, злодійство, лжесвідчення, хула. Це те, що оскверняє людину» (Мф. 15:19, 20); «Більше за все бережне зберігай серце твоє, тому що з нього джерело життя» (Прит. 4:23). Якщо ми допустимо у своє серце, у свій розум порочні думки – вони можуть сильно зашкодити нам.

Біблія відкриває нам ще один жажливий наслідок порушення десятої заповіді. Євангеліє від Марка, описуючи історію Ісуса Христа, каже: «Бо знав, що це через заздрість видали Його первосвященники» (Мк. 15:10). Заздрість людська була однією з причин розп'яття Сина Божого. Люди заздрили Ісусу настільки, що убили Його.

Як важливо радіти успіхам свого ближнього! Це наше власне очищення від скверни. Це перший крок для перестороги гріха заздощів, які ведуть у безвихідь. Господь нас створив на подобу Собі, тож потрібно наслідувати Його духовний багатий світ, який і гарантуватиме нам радісне й повноцінне життя на землі та приємне перебування у Царстві Небесному.

Віталій КЛИМЧУК

«очистьмо себе від усякої скверни плоті і духа, творячи святиню в страхі Божому» (2 Кор. 7:1).

Потрібно берегтися від усяких поганих жадань і думок й бути задоволеним тим, що маємо: дякувати за це Творцеві, а за інших радити, якщо вони мають усього багато. А якщо хтось хоче мати більше матеріальних благ, то і тут є логічне рішення: стукайте – і вам відчинять. Тільки чесний і натхненний труд християнина принесе йому бажане без учинення гріха.

Кара за такі дії не забариться. Протидія світу нині озброєна не тільки сучасними гарматами, танками й літаками. Наша зброя – Божя мудрість, розуміння прописних моральних істин, страх перед Господом за їх порушення. Кара, яка приходить до агресора у вигляді сучасної зброї, є насправді карою Всевишнього, тому що за кожен гріх обов'язково настане розплата. Страшний суд відбувається не тільки на небесах, Господь діє безпосередньо й на грішній землі. «Я – Господь,